

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27CoP/57/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3720200639
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bajzová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3720200639.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ľubice Bajzovej a členiek senátu JUDr. Aleny Záhumenskej a Mgr. Martiny Trnavskej vo veci starostlivosti súdu o maloletú V., toho času umiestnenú v E. zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny W. dieťa rodičov: V. a X., o nariadenie ústavnej starostlivosti, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 28. júla 2020, č. k. 11P/6/2020-37, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žiaden z účastníkov **n e m á** právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým, v záhlaví identifikovaným rozsudkom, súd prvej inštancie rozhodol tak, že nariadil nad maloletou V. A., nar. XX.XX.XXXX, t.č. v E. dňom právoplatnosti rozhodnutia ústavnú starostlivosť. Matke a otcovi súčasne uložil povinnosť platiť výživné na maloletú každému v sume po 30% životného minima nezaopatreného dieťaťa dňom právoplatnosti rozhodnutia, ktoré výživné budú zasielať vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám E. s tým, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že U. v W. A. podal na súd návrh, ktorým sa domáhal nariadenia ústavnej starostlivosti nad maloletou V. A. dôvodiac, že matka dlhodobo zanedbáva starostlivosť o maloletú. Matka má značné problémy s drogami a alkoholom a majú dostatok informácií o tom, že matka celú situáciu nezvláda. Matka popiera požívanie návykových látok, tento problém bagatelizuje, pričom napriek tomu, že v roku 2020 absolvovala protialkoholickú liečbu, majú od rodinných príslušníkov vedomosti o tom, že matka aj po tejto liečbe konzumuje alkoholické nápoje. Matku dlhodobo sledujú, pričom tento problém je minimálne od roku 2016. Ďalej uviedli, že otec maloletej sa o túto absolútne nezaujíma a neprejavuje o dieťa záujem. Táto celá situácia viedla k tomu, že maloletá bola na základe najprv neodkladného opatrenia a neskôr na základe rozhodnutia vo veci zo dňa 22. 10. 2019 umiestnená v E. na základe opakovane uloženého výchovného opatrenia. Toto výchovné opatrenie však nevedlo k náprave. Z toho dôvodu neodkladným opatrením Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 11P/6/2020-27 zo dňa 06.05.2020 boli dočasne upravené pomery maloletého dieťaťa tak, že toto bolo na základe tohto neodkladného opatrenia ponechané v starostlivosti E., kde je doposiaľ. Otec maloletej sa k návrhu nevyjadril, na pojednávaní sa nezúčastnil, pričom mal riadne vykázané doručenie. Matka s návrhom na nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletou nesúhlasila dôvodiac, že má všetky predpoklady k tomu, aby sa o dieťa postarala. Opatrovník U. zotrval na svojom návrhu s tým, že naďalej je situácia taká, že je potrebné vo veci rozhodnúť.

3. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že maloletá V. A. bola na základe neodkladného opatrenia Okresného súdu Považská Bystrica č.k. 14P/25/2019 umiestnená v E., pričom dôvod pre ktoré bolo dieťa umiestnené v tomto zariadení bol ten, že matka zanedbávala starostlivosť o dieťa z dôvodu alkoholizmu a užívania drog. Tomuto rozhodnutiu predchádzalo výchovné opatrenie spočívajúce v povinnosti zúčastniť sa na sociálnom programe na dobu štyroch mesiacov vydané dňa 28. 04. 2017. Napriek tomu sa situácia v rodine nezlepšila. Následne uznesením Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 14P/25/2019-55 zo dňa 17. 06. 2019 bola maloletá V. odňatá z osobnej starostlivosti matky a bol jej nariadený pobyt v F. do 25. 10. 2019. V konaní súdu 4P/57/2019 bol uznesením sp. zn. 4P/57/2019-19 zo dňa 22. 10. 2019 opakovane nariadený maloletej V. pobyt v E. na ďalších 6 mesiacov. U. dňa 30. 04. 2020 podal na súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal, aby bola maloletá V. A. ponechaná v E.i a to do doby, kedy súd rozhodne o ich návrhu o nariadenie ústavnej starostlivosti maloletej. Uznesením Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 11P/6/2020-27 zo dňa 06. 05. 2020 právoplatným dňa 09. 06. 2020 súd dočasne nariadil, aby maloletá bola ponechaná v starostlivosti E., kde sa dieťa v súčasnej dobe nachádza. Podľa správy F., ktorú súd oboznamoval na pojednávaní mal súd za preukázané, že matka dieťa navštevuje pravidelne, pričom je aj dieťa uvoľňované na pobyt k matke, ktorá žije s priateľom v obci K.. Matka prišla na návštevu dvakrát pod vplyvom alkoholu a to 14. 09. 2019 a ako aj 17. 01. 2020. Po tom, čo nastúpila na liečbu telefonicky sa s dcérou kontaktovala. Otec sa s dcérou kontaktoval naposledy v októbri 2019. Neprejavuje záujem sa s dieťaťom pravidelne stretávať. Dieťa do zariadenia nastúpila s mimoriadne zanedbaným chrupom. Z úradných záznamov spísaným U. W. A. mal súd za preukázané, že otec neprejavuje záujem o dieťa a rodinní príslušníci otca odmietli uviesť akýkoľvek kontakt na otca. Ďalej mal súd za preukázané, že matka 21.01.2020 predložila U. W. A. potvrdenie o tom, že absolvovala psychiatrické vyšetrenie dňa 20. 01. 2020 s diagnózou syndróm závislosti na stimulanciách. Následne im oznámila, že dňom 30. 01. 2020 nastupuje odvykaciu liečbu. V tom čase matka súhlasila s náhradnou osobnou starostlivosťou. Matka uviedla, že nesúhlasí s návrhom, chce sa osobne starať o dieťa. Má vytvorené všetky podmienky k tomu, aby starostlivosť o dieťa zvládla. Žije so svojím priateľom v jeho byte, ktorý je riadne zamestnaný. Ona je zamestnaná vo firme M., pracuje ako upratovačka. Má príjem 439,- Eur, prispieva priateľovi na domácnosť 50,- Eur. Dieťa pravidelne navštevuje, inú vyživovaciu povinnosť nemá. Potvrdila, že mala problémy s alkoholom a drogami. Z tohto dôvodu sa podrobila liečeniu protidrogovému, ktoré začala vykonávať 30.01.2020 v E... Od tejto doby však nebola ani raz opitá a nepožíva drogy. Taktiež potvrdila, že je pravdou, že pri návšteve dieťaťa v zariadení mala dva incidenty a bola pod vplyvom alkoholu, ale to bolo ešte pred uvedenou liečbou. V súčasnej dobe nenavštevuje žiadnu liečbu. Otec dieťaťa jej v súčasnej dobe výživné neplatí.

4. Súd prvej inštancie na zistený skutkový stav aplikoval ust. § 44 ods. 3, 4, § 54 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 62 ods. 1, 2, 3, 5, § 76, § 81 Zákona o rodine (zák. č. 36/2005 Z.z. v znení účinnom v rozhodnom období), s odkazom na ktoré dospel k záveru o dôvodnosti podaného návrhu. Dôvodil, že z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že matka dieťaťa dlhodobo zanedbávala starostlivosť o dieťa, čo viedlo k tomu, že dieťa bolo opakovane umiestnené v rôznych zariadeniach. Všetky tieto opatrenia voči matke a rodine nevedli k takej úprave pomerov na strane matky, ktoré by umožňovali návrat dieťaťa do domácnosti matky. Je pravdou, že matka sa podrobila liečbe na závislosť, avšak podľa tvrdenia opatrovníka majú informácie o tom, že napriek tomu, že matka mala dodržiavať prísnu abstinenciu, aj po liečbe túto abstinenciu nedodržiava. V súčasnej dobe matka žije s priateľom v jeho byte, pričom matka už aj predtým žila u rôznych mužov v rôznych časových intervaloch. Súdu stále matka nedala záruku, že v prípade, žeby jej bolo ponechané dieťa v starostlivosti, bola by schopná o dieťa sa starať. V súčasnej dobe opatrovník uviedol, že nie je možné zverenie dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, alebo pestúnskej starostlivosti inej osobe. Otec dieťaťa sa o dieťa prakticky nezaujíma, o čom svedčí aj tá skutočnosť, že nekomunikuje s U. a bolo mu aj ľahostajné konanie o nariadenie ústavnej starostlivosti napriek tomu, že o termíne pojednávania vedel. Na základe všetkých týchto skutočností potom súd dospel k záveru, že stále zotrúva potreba, aby starostlivosť o dieťa bolo zabezpečené ústavnou starostlivosťou a preto súd rozhodol tak, že dieťa umiestnil do E., v ktorom zariadení dieťa sa už po dlhšiu dobu nachádza. Súd zároveň rozhodol, že rodičia maloletého dieťaťa sú povinní prispievať výživným na dieťa v min. výške, t.j. vo výške 30 % zo sumy životného minima určenej MPSVaR SR na nezaopatrované nepľnoleté dieťa a to od právoplatnosti tohto rozsudku, ktoré výživné sú povinní poukazovať k rukám zariadenia, v ktorom sa dieťa nachádza. O trovách konania súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku.

5. Rozsudok súdu prvej inštancie v zákonom stanovenej lehote odvolaním napadla matka maloletého dieťaťa, posúdiac obsah odvolania, navrhujúc odvolaciemu súdu jeho zmenu, v zmysle ktorej by nad maloletým dieťaťom nebola nariadená ústavná starostlivosť. Dôvodila, že súd voči nej postupoval zaujato, keď nedostatočne preveroval skutočnosti, vedúce k nariadeniu ústavnej starostlivosti nad dieťaťom. Tvrdenia o údajnom požívaní alkoholických nápojov po absolvovaní protialkoholickej a protidrogovej liečby sa zakladajú len na slovných vyjadreniach osôb, nepotvrdené sú priamymi dôkazmi. Súd neprikladal váhu jej snahe o zlepšenie vlastnej situácie, či už absolvovaním odvykacej liečby, návštevami psychiatrickej ambulancie, či nájdením si zamestnania. Napriek tomu, že kurátorke bola známa adresa jej prechodného bydliska, nemala záujem si ísť preveriť podmienky k výchove dieťaťa na jej strane. O dieťa nie je v ústavnom zariadení riadne postarané, prichádza do kontaktu s osobami, ktoré môžu mať škodlivý vplyv na jej výchovu. Nebrala sa do úvahy osobná a citová prepojenosť medzi ňou a dieťaťom. Dieťa sa pravidelne pýta, kedy sa vráti domov, necíti sa v zariadení príjemne. Žiada preto, aby boli okolnosti, ktoré viedli k rozhodnutiu, prehodnotené.

6. Otec maloletého dieťaťa nevyužil svoje právo písomne sa vyjadriť k podanému odvolaniu.

7. U. vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že sa plne pridržiava všetkých skutočností uvedených v návrhu na nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletým dieťaťom. Dňa 09.04.2020 ich matka telefonicky kontaktovala, uvádzajúc, že bola prepustená z ústavnej liečby v E.. Liečenie absolvovala v rozsahu 10 týždňov do 09.04.2020. Tvrdila, že má každého štvrtroka absolvovať 2-týždňové preliečenie, o ktoré javila záujem. Faktom však je, že ku dňu podania vyjadrenia matka nerealizovala pobyt v zariadení, ani neverbalizovala potrebu k jeho realizácii. Preto zastávajú názor, že striktné nedodržiava liečebný režim abstinencie, podľa vyjadrení rodinných príslušníkov naďalej požíva alkohol. Je zamestnaná v upratovacej firme, kde pracuje na poobedné zmeny, takže nie je možné, aby zabezpečovala starostlivosť o dieťa a každodennú prípravu do školy. Matkin partner je nezamestnaný, evidovaný ako uchádzač o zamestnanie. V domácnosti matky boli vykonané šetrenia zo strany ÚPSVaR, posledné dňa 04.08.2020, neboli zistené nedostatky v starostlivosti o maloletú, čo bolo v dobe jej povoleného pobytu u matky. Dňa 14.09.2020 bol uskutočnený rozhovor s V. Z. A., sociálnou pracovníčkou E., kde je maloleté dieťa umiestnené, ktorá uviedla, že počas obdobia preventívnych opatrení pred šírením COVID-19 neboli povolené návštevy dieťaťa v domácom prostredí matky. Po uvoľnení opatrení dieťa absolvovalo v domácnosti matky 3 pobyty. Posledný pobyt bol počas víkendu od 11.09.2020 do 13.09.2020. Matka mala za úlohu s dieťaťom precvičovať prípravu do školy, sama sa však vyjadřila, že iba spolu čítali. Sociálna pracovníčka uviedla, že chcú nastaviť pravidelné víkendové pobyty maloletej v domácnosti matky, aby matka takto prebrala postupne zodpovednosť za prípravu dieťaťa do školy. Zariadenie odporúča, aby bola nariadená ústavná starostlivosť nad dieťaťom, pretože matka potrebuje dlhšiu dobu na stabilizáciu a preberanie zodpovednosti o dieťa. Dieťa sa na pobyt k matke teší, má k nej vytvorený pozitívny citový vzťah. Zo strany zariadenia naďalej bude podporovaný kontakt dieťaťa s matkou. Preto odporúča, aby zostala nariadená ústavná starostlivosť, keďže od absolvovania ústavnej protidrogovej liečby matky prešiel krátky čas. Už aj v minulosti matka dokázala určité obdobie abstinovať od návykových látok, ale pri nevládaní záťažových stresových situácií opäť s ich konzumáciou započala. Zároveň bola upriamená pozornosť na to, že u matky sa jedná o dlhoročný problém s požívaním alkoholu a omamných látok, ktorý sa táto opakovane snažila riešiť, avšak vždy po čase nastala u nej recidíva. Aktuálne matka nepreukázala, že je schopná trvalo zmeniť svoje správanie a spôsob života. Preto s ohľadom na najlepší záujem dieťaťa sa doporučuje potvrdiť rozhodnutie súdu prvej inštancie a ponechať dieťa t.č. v ústavnej starostlivosti.

8. Matka nevyužila svoje právo písomne sa vyjadriť k stanovisku U..

9. Krajský súd Trenčín ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané v lehote (§ 362 CSP) a má predpísané náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie bez toho, aby bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 65, § 66 CMP), prihliadnuc i na prípadné vady konania (§ 67 CMP) a po jeho preskúmaní bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP) dospel k záveru, že toto je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdiť, pričom podľa odseku 2 citovaného ustanovenia, sa odvolací súd stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia v celom rozsahu a v podrobnostiach naň poukazuje.

10. Napadnutým rozhodnutím súd prvej inštancie nariadil nad maloletým dieťaťom ústavnú starostlivosť, ponechajúc ho v starostlivosti E., každému z rodičov uložil povinnosť prispievať na výživné pre maloleté

dieťa mesačne sumou vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa, alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona, vždy do 15. dňa každého mesiaca vopred, s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku, určiac ako platobné miesto výživného zariadenie vykonávajúce ústavnú starostlivosť nad mal. dieťaťom.

11. Odvolateľka (matka mal. detí) namieta, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní predovšetkým vystupoval voči nej zaujato, čo vzhľadom na to, že nedostatočne preveroval skutočnosti vedúce k nariadeniu ústavnej starostlivosti. Tiež namietala, že pri rozhodovaní nezohľadnil skutočnosť, že má snahu o zlepšenie vlastnej situácie, ich vzájomný citový vzťah s dcérou, ako aj skutočnosť, že podľa jej názoru dieťa v zariadení nie je šťastné.

12. Odvolací súd za aplikácie § 380 ods. 2 CSP v spojitosti s ust. § 67 CMP z úradnej povinnosti predovšetkým posudzoval, či konanie pred súdom prvej inštancie nie je zaťažené vadou/vadami, ktorá/ktoré sa týka/týkajú procesných podmienok. Posúdením procesného postupu súdu prvej inštancie v konaní, ktoré prechádzalo rozhodnutiu vo veci a ktorý zistil odvolací súd preskúmaním predloženého súdneho spisu, odvolací súd uvádza, že v konaní nezistil procesné vady zakladajúce dôvody pre zrušenie rozhodnutia podľa § 389 ods. 1 písm. a/ CSP a existenciu takejto vady odvolateľka ani netvrdila.

13. Matka v odvolaní spochybňuje objektivitu súdu (zákonného sudcu) prostredníctvom tvrdenia, že nedostatočne preveroval skutočnosti vedúce k nariadeniu ústavnej starostlivosti, čo indikuje (i keď to odvolateľka takto priamo neformuluje) k uplatňovaniu odvolacieho dôvodu uvedeného v ust. § 365 ods. 1 písm. c/ CSP.

14. V ustanovení § 365 ods. 1 písm. c/ CSP sú uvedené dva na rovnakú úroveň postavené dôvody, ktoré tiež samostatne zakladajú procesnú vadu významnú podľa tohto ustanovenia, ktorými sú: a/ rozhodovanie vylúčeným (zaujatým) sudcom, b/ rozhodovanie súdom nesprávne obsadeným.

15. V posudzovanej veci odvolateľka v odvolaní priamo neuvádza, že namieta nestrannosť (zaujatosť, vylúčenie) zákonného sudcu Q.. J. S., ktorý konal a rozhodoval vo veci, v konkrétnostiach tvrdiac, že by tento mal mať vzťah k veci, účastníkom konania alebo k ich zástupcom (§ 49 ods. 1 CSP), poukazuje len na to, že pri rozhodovaní nedostatočne preveroval skutočnosti vedúce k nariadeniu ústavnej starostlivosti, čo indikuje k tvrdeniu o existencii vady v podobe vydania rozhodnutia zaujatým sudcom, čo podlieha preskúmaniu odvolacím súdom z hľadiska jej existencie bez ohľadu na to, či o tejto otázke bolo v priebehu konania rozhodované tiež samostatným rozhodnutím (z podnetu účastníka), o ktorý prípad však v danej veci nejde (odvolateľka v priebehu konania pred súdom prvej inštancie zaujatosť vec prejednávajúceho sudcu nenamietala).

16. Podľa § 49 ods. 1 CSP, sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

17. Podľa § 49 ods. 3 CSP okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci, alebo v jeho rozhodovacej činnosti, nie sú dôvodom na vylúčenie sudcu.

18. Inštitútom vylúčenia sudcu z prejednávania veci pre zaujatosť, sa v občianskom súdnom konaní garantuje základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Nestrannosť sa obyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadšžania určitej procesnej strane). Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadšžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť (II. ÚS 71/97).

19. Obsahom základného práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je však povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom tohto práva je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh

oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodnutia veci a rozhodnúť o tomto návrhu (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

20. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že existenciu zaujatosti sudcu možno vyvodiť len z jeho konkrétneho pomeru k veci, k účastníkom, alebo ich zástupcom, alebo k iným osobám zúčastneným na konaní. Sudca je totiž pri výkone svojej funkcie nezávislý a je povinný zákony a iné všeobecné právne predpisy vykladať podľa svojho najlepšie vedomia a svedomia, rozhodovať nestranne, spravodlivo, bez zbytočných prietahov, len na základe skutočností a v súlade so zákonom. Vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci, v ktorom je zákonným sudcom, je teda možné len v mimoriadnych prípadoch, za podmienok upravených citovaným ustanovením § 49 ods. 1 (príp. ods. 2) CSP, ktoré predpokladajú existenciu takých závažných skutočností, v dôsledku ktorých aj pri uplatňovaní zásady nezávislosti rozhodovania, by mohli vzniknúť pochybnosti o nezaujatosti sudcu. K takejto situácii môže dôjsť len vtedy, ak je evidentné, že vzťah sudcu k danej veci, ich účastníkom, alebo ich zástupcom, dosahuje takú intenzitu, že i napriek zákonom stanovenej povinnosti sudca nebude môcť, alebo nebude schopný nezávisle a nestranne rozhodnúť. Zákon teda zakladá vylúčenie sudcu na existencii určitého dôvodu vymedzeného takými konkrétne označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu; na to, aby bol sudca vylúčený, nemôžu postačovať pochybnosti o možnej zaujatosti. Sudcov pomer k účastníkom, ich zástupcom, alebo osobám zúčastneným na konaní, môže byť založený predovšetkým na príbuzenskom, alebo jemu obdobnom vzťahu, ktorému na roveň môže v konkrétnom prípade stáť vzťah priateľský, či naopak zjavne nepriateľský. Do úvahy prichádza i vzťah ekonomickej závislosti. Uplatnená námietka zaujatosti pre pomer sudcu k veci musí byť v príčinnej súvislosti s predmetom daného konania. (Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 76/1999 z 20. júla 1999).

21. U vec prejednávajúceho sudcu súdu prvej inštancie, však v konkrétnostiach z tvrdení odvolateľky nevyplýva a odvolací súd tiež z obsahu spisu nezistil žiadnu z okolností, ktorá by ho vo svetle § 49 CSP diskvalifikovala z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci z hľadiska pochybnosti o jeho nezaujatosti, či už zo subjektívneho, alebo objektívneho hľadiska. Námietka matky je výlučne subjektívneho charakteru, formulovaná spôsobom, ktorý nie je spôsobilý objektívitu sudcu spochybniť. Meradlom hodnotenia objektivity sudcu nemôže byť subjektívne hľadisko účastníka konania. Odvolací súd zdôrazňuje, že pokiaľ matka spochybňuje objektívitu sudcu spôsobom, ktorý sa javí, že má pôvod v jej nespokojnosti s vykonaním a hodnotením dôkazov a následnom vydanom rozhodnutí, tak okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci, alebo v jeho rozhodovacej činnosti, nie sú dôvodom na vylúčenie sudcu (§ 49 ods. 3 CSP). Významným vo vzťahu k námietke matky v tomto smere teda jednoznačne je, že správnosť či už procesného postupu sudcu, ako i samotného rozhodnutia, môže byť preskúmaná len na základe opravných prostriedkov, či už riadnych alebo mimoriadnych, pri ich využití účastníkmi konania po rozhodnutí vo veci samej.

22. Posúdením namietaných skutočností tak odvolací súd dospel k záveru, že z hľadiska nich nedošlo k naplneniu uplatneného odvolacieho dôvodu uvedeného v ust. § 365 ods. 1 písm. c/ CSP.

23. Vo vzťahu k zostávajúcim námietkam matky týkajúcim sa nedostatočného zistenia skutkového stavu, či hodnotenia zistených skutočností, posúdením rozhodujúcich skutočností plynúcich z obsahu spisového materiálu, odvolací súd vyhodnotil aj tieto odvolacie námietky matky ako neopodstatnené, bez opory v zistenom skutkovom stave a v následnom právnom posúdení veci súdom prvej inštancie. Preskúmaním obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie vychádzajúc z dostatočne zisteného skutočného stavu veci, pri plnom rešpektovaní vyšetrovacieho princípu (§ 35 a § 36 CMP) vyvodil správne právne závery, vychádzajúc z ktorých posúdil správne potrebu nariadenia ústavnej starostlivosti nad mal. dieťaťom, sledujúc prioritne jeho ochranu a záujem, za súčasne správne určenej výšky vyživovacej povinnosti oboch rodičov v súlade s ich pomermi s prihliadnutím na odôvodnené potreby mal. dieťaťa (§ 44 ods. 3,4, § 54 ods. 1-5, § 62 ods. 1-5 a § 81 ods. 1 Zákona o rodine). Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie tiež dostatočne odôvodnil, v súlade s požiadavkami uvedenými v ust. § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov, spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre jeho potvrdenie. Súčasne sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, konštatuje správnosť jeho dôvodov a v podrobnostiach naň odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP), aby nadbytočne

neopakoval pre účastníkov známe fakty posudzovanej veci spolu s právnymi závermi súdu prvej inštancie.

24. Nad rámec uvedeného, vo vzťahu k odvolacím námietkam matky odvolací súd uvádza:

25. Podľa článku 41 ods. 4 Ústavy SR, starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Rodičovské práva a povinnosti patria obidvom rodičom.

26. Podľa § 44 ods. 3 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), náhradnou starostlivosťou je

- a) zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (ďalej len „náhradná osobná starostlivosť“),
- b) pestúnska starostlivosť a
- c) ústavná starostlivosť.

27. Podľa § 44 ods. 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o tom, ktorý zo spôsobov náhradnej starostlivosti zvolí, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa.

28. Podľa § 54 ods. 1 Zákona o rodine, náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti.

29. Podľa § 54 ods. 2 Zákona o rodine, súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a

- a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu,
- b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka,
- c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 nevedlo k náprave alebo
- d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv.

30. Podľa § 54 ods. 3 Zákona o rodine, za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa.

31. Podľa § 54 ods. 4 Zákona o rodine, ak súd nerozhodol podľa § 39 ods. 2 a 3 alebo podľa § 56, sú rodičia maloletého dieťaťa naďalej jeho zákonnými zástupcami a spravujú jeho majetok.

32. Podľa § 54 ods. 5 Zákona o rodine, súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

33. Ústavná starostlivosť je jednou z foriem náhradnej starostlivosti, ktorá môže byť nariadená dieťaťu ako „náhrada“ za osobnú starostlivosť rodičov vtedy, ak rodičia nezabezpečujú, alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa a je to v záujme dieťaťa potrebné, čo samozrejme musí mať súd za preukázané. Ide o krajné riešenie situácie prichádzajúce do úvahy vtedy, ak všetky miernejšie alebo prijateľnejšie alternatívy nezabezpečili požadovaný výsledok. Jej výnimočnosť spočíva nielen v tom, že ju možno nariadiť skutočne len v krajnom prípade, ale aj v tom, že je nariaďovaná len na nevyhnutný čas. Jej výkon je preto priebežne monitorovaný a hodnotený z hľadiska opodstatnenosti jej ďalšieho trvania. Nemožno totiž pochybovať o tom, že rodinné prostredie je jednoznačne najvhodnejším prostredím pre riadnu výchovu dieťaťa, pretože rodina ako model formuluje charakter a hodnotový rebríček dieťaťa, jeho citový základ, vzťah k iným ľuďom a plneniu povinností. Zásah do rodinného života možno odôvodniť len nevyhnutnosťou, čo znamená, že každý takýto vykonaný zásah musí byť proporcionálny vo vzťahu k zamýšľanému cieľu, ktorým nepochybne je ochrániť aktuálne záujmy dieťaťa. Právnym následkom nariadenia ústavnej starostlivosti je, že rodičia sa nemôžu o svoje dieťa osobne, teda každodenne starať a túto starostlivosť zabezpečuje ústavné zariadenie.

34. Vychádzajúc z vyššie uvedených teoretických východísk teda nepochybné základným predpokladom pre využitie inštitútu nariadenia ústavnej starostlivosti nad maloletým dieťaťom je ochrana záujmu maloletého dieťaťa ako z hľadiska zákona prioritne chráneného subjektu, pokiaľ sa v konaní preukáže existencia takých závažných skutočností, ktoré dôvodne indikujú k možnému vážnemu ohrozeniu alebo narušeniu jeho výchovy.

35. V konkrétnostiach posudzovanej veci sa však odvolací súd plne identifikuje so závermi súdu prvej inštancie, že k naplneniu týchto základných predpokladov pre využitie tohto výnimočného inštitútu jednoznačne došlo. I keď je nepochybné, že medzi dieťaťom a matkou sú vzájomné citové väzby a že matka sa o dieťa zaujíma, o čom svedčí aj to, že už počas toho, ako je dieťa umiestnené v ústavnej starostlivosti, v rámci mantinelov vymedzených jej dotknutým ústavom, kde jej dieťa bolo dočasne umiestnené, za dieťaťom chodí, dokonca opakovane bez ujmy bolo dieťa na víkendových pobytoch u matky, faktom je, že matka ako rodič nedáva aktuálne takú zábezpeku vytvorenia bezpečných podmienok pre starostlivosť o dieťa, aby bez vážnejších pochybností bolo možné dôverovať tomu, že výchova dieťaťa nebude ohrozená. Faktom totiž je, že v minulosti matka dlhodobo zanedbávala starostlivosť o dieťa, dôsledkom čoho bolo sporadické umiestňovanie dieťaťa do rôznych zariadení. Potom, ako matka bola naposledy dňa 09.04.2020 prepustená z ústavnej liečby v E., kde bola 10 týždňov, mala každého štvrtroka absolvovať 2-týždňové preliečenie, avšak doposiaľ tento pobyt nerealizovala, ani neverbalizovala vo vzťahu k U. W. A., ani súdu potrebu jeho realizácie. Teda nielen vyjadrenia rodinných príslušníkov matky, ale aj tento jej postoj dôvodne indikujú k záveru, že matka striktné nedodržiava liečebný režim abstinencie a naďalej požíva, i keď nevedno v akej miere, alkohol. Je síce pravdou, že matka je zamestnaná a šetrením U. W. A., ktoré bolo naposledy vykonané dňa 04.08.2020 v čase, keď maloleté dieťa malo povolený dočasný pobyt v domácnosti matky, neboli zistené nedostatky v starostlivosti o dieťa zo strany matky, faktom však je, že od absolvovania ústavnej protidrogovej liečby matky neprešiel dostatočne dlhý čas na to, aby bolo možné bez obáv konštatovať, že matka predstavuje bezpečnú záruku riadnej starostlivosti o dieťa takej intenzity, ktoré by odôvodňovali bez pochybností o ohrození záujmu maloletého dieťaťa, návrat dieťaťa do jej domácnosti. Tak ako uvádza aj navrhovateľ neodkladného opatrenia, matka už v minulosti, sporadicky vždy na určité obdobie abstinovala od návykových látok, ale pri záťažových a stresujúcich situáciách opäť s ich konzumáciou započala. Nejde u nej o krátkodobý a náhodný problém, ale dlhoročný problém s požívaním alkoholu a omamných látok, s opakujúcou sa recidívou na jej strane. Možno sa preto plne identifikovať so súdom prvej inštancie, že matka t.č. nepreukázala schopnosť na jej strane trvalo zmeniť v tomto smere svoje správanie a spôsob života, aby tak súdy mohli bezpečne uzatvoriť, že v jej domácnosti bude mať dieťa zabezpečené stabilné výchovné prostredie a adekvátnu starostlivosť, z ktorého dôvodu nemožno považovať, napriek odvolacím námietkam matky, rozhodnutie súdu prvej inštancie za iné, ako v plnom rozsahu vecne správne. Nemožno pochybovať o tom, že tak navrhovateľ, ako aj zariadenie, v ktorom je aktuálne ústavná starostlivosť nad maloletým dieťaťom vykonávaná, v súčinnosti aktívne podporujú sanáciu rodinného prostredia matky, ako aj intenzívny kontakt dieťaťa s matkou, a to aj prostredníctvom víkendových pobytov v domácnosti matky, aby týmto spôsobom bola rozvíjaná a upevňovaná jednak zodpovednosť na strane matky o starostlivosť o maloletú, a tiež upevňované a budované vzájomné citové vzťahy medzi matkou a dieťaťom.

36. Nie je teda pravdou, že by súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní neprikladal váhu jej snahe o zlepšenie vlastnej situácie, či nepreveroval vytvorené podmienky k výchove dieťaťa, a v konečnom dôsledku tiež nebral do úvahy osobnú a citovú prepojenosť medzi dieťaťom a matkou, keďže všetky tieto skutočnosti boli jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti vyhodnotené a s plnou zodpovednosťou, sledujúc však prioritne záujem maloletého dieťaťa a jeho ochranu, vzhľadom k zisteniam vyššie uvedeným, aktuálne diskvalifikujúcim osobnú starostlivosť matky o dieťa, nemohli viesť k inému záveru ako tomu, ktorý súd prvej inštancie prijal.

37. Odvolací súd záverom dodáva, že zlepšenie situácie a odstránenie príčin, ktoré viedli k nariadeniu ústavnej starostlivosti nad maloletou, je plne v rukách matky maloletého dieťaťa. Je preto na nej, s akou zodpovednosťou túto problematiku uchopí a akým spôsobom sa vysporiada s kolíziou medzi jej závislosťami prostredníctvom aktívneho prístupu k ich riešeniu a citovým vzťahom a záujmom na vytvorení čo najzdravšieho prostredia pre maloleté dieťa, pre ktoré, a v tomto je potrebné jej prisvedčiť, by samozrejme bolo najlepšie, keby mohlo, avšak, a to je potrebné zdôrazniť, byť bezpečne v osobnej starostlivosti jeho vlastnej matky, čo však aktuálne, vzhľadom na zistený skutkový stav, možné nie je.

38. S poukazom na vyššie uvedené, keďže odvolací súd dospel k záveru o vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, rozsudok súdu prvej inštancie, ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

39. Podľa § 52 CMP žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

40. Podľa § 55 CMP súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.

41. V mimosporových konaniach upravených CMP platí vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení zásada, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, čo znamená, že každý z účastníkov si teda sám znáša svoje trovy, ktoré v konaní platil. CMP obsahuje z tejto zásady aj výnimku a to v zmysle § 55, umožňujúceho náhradu trov konania priznať, ak je to spravodlivé s ohľadom na okolnosti prípadu, pričom zákon nekonkretizuje, komu môže súd podľa tohto ustanovenia náhradu trov konania priznať. Zákonodarca konštatoval, že materiálny korektív spravodlivého požadovania náhrady trov konania môže súd použiť vo všetkých typoch mimosporových konaní, zároveň je však potrebné zdôrazniť, že pre aplikáciu ustanovenia § 55 CMP nie je nevyhnutným predpokladom úspech v konaní.

42. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

43. Keďže odvolací súd nezistil dôvod na aplikáciu výnimky v zmysle § 55 CMP pokiaľ ide o trovy odvolacieho konania, o týchto rozhodol podľa § 396 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

44. Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté pomerom hlasov tri ku nule (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia u miestne príslušného súdu podľa zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok.

Rozhodnutie o peňažnej povinnosti vo vzťahu k maloletému možno vykonať cestou exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov a to exekúciou zrážkami zo mzdy a z iných príjmov, príkázaním pohľadávky, príkázaním pohľadávky z účtu v banke, príkázaním iných peňažných pohľadávok, postihnutím iných majetkových práv, exekúciou na obchodný podiel, predajom hnutelných vecí, predajom cenných papierov, predajom nehnuteľnosti, predajom podniku, príkazom na zadržanie vodičského preukazu.

Rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým, alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, možno vykonať cestou súdneho výkonu rozhodnutia podľa zákona č. 161/2015 Z.z. (Civilný mimosporový poriadok) a to odňatím maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a odovzdaním tomu, komu bol podľa rozhodnutia zverený, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnene premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať.